

A rovásírást szabványosítók figyelmébe

A rovásírók százezres táborának csak egy mikroszkopikus töredéke tudja pontosan, hogy hogyan áll a rovás-szabvány pillanatnyi helyzete. A többségnek szinte nulla rálátása van a rovásírás jövőjét érintő változásokra, eseményekre. Százával állították fel a helységnév-táblákat, miközben a rovásírásra vonatkozóan számos kérdés még megválaszolásra vár. A rovásírás szabályait ez a bizonyos töredék fektette le úgy, hogy a megválaszolatlan kérdésekre nem is keresett választ, akár azért, mert magával a kérdéssel sem szembesült, vagy azért (is), mert nem is akart a kérdéssel, mint problémával foglalkozni. Én ezeket a problémákat gyűjtöttem össze a teljesség igénye nélkül, hogy rájuk irányítsam a figyelmet.

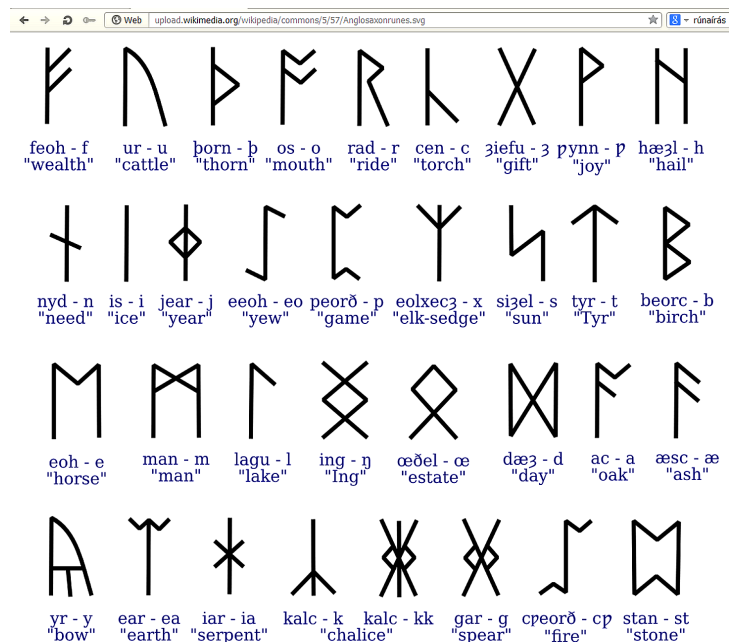
1. Szükség van a kis és nagy betűk alaki megkülönböztetőségére is az méretbeli mellett, hogy a csak kis, vagy csak nagy betűvel írt szövegek (pl. táblák, felhívások, stb.) rovással is írhatóak legyenek. Én magam is készítettem ilyen készleteket. Pontosabban csak ilyeneket. De ez nem az jelenti, hogy a kis és nagy betűk megválasztása csak úgy lehetséges, ahogyan én megoldottam Utoljára az RM 13 rovás-betűkészletek). A rovásírás az elmúlt évszázadokba eléggé formagazdaggá vált ahhoz, hogy minden igényt kielégítő választékkal szolgáljon a kis és nagy betűk alaki megkülönböztetéséhez történő kiválasztáshoz. Ez a művelet tehát – elvben – kétszer annyi betűalak szabványba történő bevetelét jelenti, mint a csak méret alapján történő megkülönböztetés.

2. Az „aK” (1/1) és az „eK” (◇/◇) használatának nincsenek átgondolt szabályai. A jelenleg a köznap értelemben vett „K”-betű a rovásírásban az eK, ami ellen számos érv szól. Michelangelo Naddeo elmélete a rovásírás történetéről, amit egyes rúna-ABC-k is alátámasztanak. Naddeo elméletéről itt lehet olvasni:

<http://www.michelangelo.cn/index.php?arguments=dynamic&idPagina=dec2e2952&preferredLang=hu>

„A magyarok Európában voltak a i.e. XIV. században (ld. még: „Honfoglalás... a Magyarok visszatérése európai őshazájukba”). Ők hozták magukkal a 16 betűs Flavio *VUARK ábécét Észak-Európába, ahol kifejlődött belőle a Germanico rúnaírás. Ugyancsak ők hozták a *Pannonico ábécét Közép-Ázsiába, ahol az a magyar rovásírás fejlődött. Az európaiak, akik az indoeurópaiak érkezése előtt már rendelkeztek ábécével, korlátozott fonológiával rendelkező agglutináló nyelveken beszéltek.”

Itt messze nem magyarkodásról van szó. A nyelv és az írásjelek kapcsolatát nem lehet figyelmen kívül hagyni az írásjelek tárgyalásánál sem. Naddeo elméletét figyelembe véve tisztázni lehet, hogy más rokon rúnaírásokban melyik írásjel szerepel az „aK” és az „eK” közül, ha nem is azonos hangtani megfelelővel. Ennek azért nincs itt jelentősége, mert feltételezések szerint, a rúnák, miként a székely-magyar rovásírás betűi is, eredetileg vallási- vagy egyéb szimbólumok voltak. Germán rúnák:

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Rúnaírás>

Ha a germán rúnák az ősi ABC-ből átvett szimbólumok, akkor a rombuszos „K”-t is valószínűleg átvették volna, ha az akkoriban a székely-magyar rovásírás ősében is meg lett volna. Ugyanakkor a „mondat végi” „aK”-val a germánok sem tudtak volna mit kezdeni, miképpen a rovásíró társadalmat is megossza a két „K” használata. Az „aK”, mint a többes szám jele, végképp használhatatlan lett volna az indogermán nyelvet beszélő germánok írásában. És még is az „aK” szerepel a rúnák között, és a nem a rombuszos „eK”. Ez viszont zárt bezárt „Q”-betűként része a kazáriai rovásírásnak:

http://hu.wikipedia.org/wiki/Kazáriai_rovásírás

	BEZÁRT Q	/q/	Alsószentmihályfalva, Kijevi levél, Majackoje nagyobbik felirat, Majackoje kisebbik felirat
	R	/r/	Majaki amfora, Minusinski orsókorong
	ÍVES R	/r/	Ačičtaš, Stanica Krivjanskaja

A Wikipédia oldalán látható ABC-ből kivágtam a vonatkozó részt. Rajta látható, hogy a kazáriai rovásírásban a rombusz alakú jel a bezárt Q-betű volt. Nem látom valószínűnek, hogy a kazár rovásírás Q-betűjét a székely-magyar rovásírásban eredetileg is a sima „K”-nak használták volna.

Az „aK” sima „K”-betűként való használatára másik érvet Varga Géza elmélete szolgáltatja a székely-magyar rovásírás jelsorrendjéről . Bővebben:

http://hu.wikipedia.org/wiki/Nikolsburgi_ábécé

<http://szekely-rovasiras.hupont.hu/166/a-nikolsburgi-abece>

3. Szerencsére a rovás-szabvány készítői kezdetől fogva a rovás-ABC részévé tették a Q-, W-, X- és az Y-betűket. Ezzel szembe mentem korábban én is, mivel úgy gondoltam, hogy a magyar nyelv jól tudja nélkülözni ezeket az írásjeleket. Ugyanakkor így is kevés a billentyűk száma a rovásírás írásjeleihez, minek még ezzel a négy betűvel is szaporítani a rovás jelek számát – ha azok ráadásul nem is voltak részei az eredeti rovás jelkészletnek. De a rovásírás ma már nem lehetne sokoldalúan használható írás, ha ezek a betűket nem vennénk át. A lecke nekem is fel lett adva, amikor angol szöveget próbáltam fordítás nélkül átróni. A négy betű helyén az az írásjel jön elő, amit e négy billentyűre osztott ki a készlet készítője – egyebek mellett én is. A X-et pedig csak a B-betűvel lehetett leírni, de az ennek megfelelő kiejtést is vonta volna maga után. Ugyancsak problémám volt olyan szavakkal, amelyek az „y”-t is tartalmazták bizonyos más betűk mellett. Ilyenek: Early, city, vagy a many. Ezeket a betűszomszédokat nem lehet „ly”-nek, „ty”-nek vagy „ny”-nek kiejteni. Ugyan ez érvényes pl. az „aerobics” szóra, amelynek „erobiks” lenne a kiejtése. A fordító programok még is ilyen betűknek, vagyis a rovásírás szabályainak megfelelően fordítanak le. Szükség lenne egyrészt a magyar mellett legalább az angol nyelv rovásra való kódolására is. Ez bonyolultabbá teszi a rovásírás helyzetét, de a dolog nem megoldhatatlan és a rovásírás életképességét – pontosabban a latinnal való kompatibilitását – is növeli, ami a szabványosítók egyik célja volt. Ezt megkönnyítené az is, ha a négy betű (Q, W, Y, X,) billentyűzete a szabványban is azonos lenne a latin írásnál megszokott billentyűkkel.

Talán nem látszik annyira fontosnak, de megemlítem, hogy a két „K” problémáját azért is rendezni kellene végre, mert ha az „eK” a rovás „Q”-ja eredetileg, akkor a „Q” helyére az „eK”, (rombuszos „K”) kerülhet.

4. A rovás-szabványok tervei olyan „székely-magyar” rovás-írásjeleket tartalmaznak, amelyek eredetileg nem voltak részei a székely-magyar rovásírás jelkészletének. Ilyenek: bezárt „E”,

átlós „F”, „GH”, nyitott „K”, egyszerű „R”. Ezek a betűk a steppei- és/vagy kárpát medencei rovásírásból lettek átvéve. Kérdés, minek? Mi a hangtani megfelelőjük? Írták már közülük bármelyiket is akár egyetlen helységnév-táblára, vagy valami másra? Vagy talán mert így a székely-magyar rovásírás közelebb áll steppei/kárpát medencei rovásíráshoz? De ez a politikai indíttatású pancsolás történelemhamisításnak is felfogható. Ezzel kapcsolatos a következő probléma is.

5. Ne használja fel rovásírást politikai célok érdekében senki. Ne hamisítsák a múltját és ne vegyék el a jövőjét. Márpedig ennek veszélye fent áll akkor, amikor a politika a rovásírás közelében megjelenik, még hozzá (ahogy szokott) tudományos köntösben. A rovás-szabvánnyal kapcsolatba kerültek olyan személyek is, akik akár az MTA is jelenlétét jelentik. Márpedig ahova ez a magyarnak és tudományosnak nem mindig mondható Akadémia lép, ott fű nem terem, ha történelemírásról, és még inkább nem, ha nemzeti történetírásról van szó. Be kell mutatnom erre egy példát is, mert úgy látom, hogy ez itt kikerülhetetlen.

2008. június 1-jén olvastam a Kuruc.info-n egy rövid cikket, amely kiverte nálam a biztosítékot:

<http://kuruc.info/r/1/25531/>

Abban egy, az Interneten is széles körben elterjedt idézet olvasható Glatz Ferenc egyik könyvéből, amely a magyarság történetére vonatkozik. Először azt hittem, hogy a Kuruc.info hamisít, provokál. Majd olyan helyekre is látogattam az Internetre, amely oldalak népszerűek, tartalmuknak valamiért súlyuk súlyuk van. Sajnos az ilyen oldalak is igazolták Glatz Ferenc itt idézett szavait, mint:

<http://forum.index.hu/Article/viewArticle?a=56315358&t=9119978>

<http://www.sneidertamas.jobbik.hu/aggregator/sources/1?page=31>

http://forum.ma.hu/tart/forum?fid=1&tid=2010-12-29%2007%3A36%3A48.112832&f_uid=2011-01-01%2016%3A03%3A42.181112

A Kuruc.info-ról idézett rész:

„A magyar embernek évszázadnyi időbe tellett, amíg a lovaglástól elgörbült lábával megtanulta az eke utáni egyenes testtartást, és leszokott arról, hogy gyönyörűségét lelje az asszonyok és a gyermekek lemészárlásában.”

Glatz Ferenc „A magyarok krónikája” című munkájában (Budapest 1996. 9. oldal.)”

Ezekon felül onnan is gyanítom, hogy a valóságos dologról van szó, hogy az idézet mai is megtalálható sok weboldalon. Viszont nem minden URL-címen volt meg a szöveg, ahol a cím jelezte, ami azt jelenti, hogy az idézett mondatot közben törölték. Nos, ha valótlanság lett volna, amit a Kuruc.info is megírt, akkor per útján törölték volna, de nem csak egyes oldalakon, hanem az összesen. Az MTA részéről magyarázkodó írással nem találkoztam. Az MTA-nak minimum helyreállítást kellett volna kieszközölnie a Magyarok krónikájában olvasható kijelentés miatt, vagy megerősíteni azt, tekintettel a nyilvánosságra. Egyiket sem tette. De miért is tett volna ilyesmit, amikor éppen az MTA tudtával adták ki Glatz Ferenc könyvét annak idején? Akkor nem vették észre? Biztosan igen. Mert ha nem így lenne, Glatz Ferenc nem nézne szembe senkivel az MTA nyilvántartásában látható képen.

http://mta.hu/koztestuleti_tagok?PersonId=19062

The screenshot shows a web browser window with the URL mta.hu/koztestuleti_tagok. The page title is "MTA - Magyar Tudományos Akadémia". The main content area is titled "MTA TAGJAI" and features a profile for Glatz Ferenc. The profile includes a portrait photo, his name, birth date (Csepel, 1941.04.02.), and his professional roles: "rendes tag: 2001", "levelező tag: 1993", "Szakterület: történelemtudomány", and "Filozófiai és Történettudományok Osztálya". His "Foglalkozás" is listed as "Az MTA volt elnöke (1996-2002), professor emeritus, emeritus kutató (Eötvös Loránd Tudományegyetem), Egyetemi tanár". To the right of the profile is a banner for the "Lendület program 2012-2013".

A magyarellenességét nyíltan vállaló egyetemi tanárra már rácáfolt az idő. Nem csak Naddeo elméletéből derül ki, hogy a magyarság semmivel sem volt alacsonyabb rendű más népeknél, de az újabb genetikai vizsgálatok egyre szélesebb körben ismertebb eredményei alapján a magyarság tősgyökeres európai nép, akit azonos „fából” faragtak, mint a horvátokat, cseheket, szlovákokat, lengyeleket, vagy az ukránokat. És ha ezek ismeretében az MTA még mindig vállalja Glatz Ferencet, akkor maga az MTA vállalhatatlan a magyarság számára. A rovástársadalom kell hogy rendelkezzen igénnyel, hogy megválogatja, kiket fogad el szakértőknek, és kiknek az esetleg visszavonhatatlan döntéseit fogadja el.

A génekről annyit, hogy azok csak „előrefelé” működnek. Törlési mechanizmusuk nincsen, legfeljebb tompítani, gátolni tudnak meglevő rossz kódolásokat. A javítást általában a természet szokta elvégezni – faj kipusztulása révén. Amely tulajdonságok nincsenek kódolva, azok a tulajdonságok nem is léteztek. Az MTA-t bármilyen formában közelébe engedni a rovásírásnak annyi, mint kecskére káposztát bízni.

6. A jobbról balra író rovásírásban a számok és URL-címek írása problémás, mivel az írási iránynak a szám és szöveg jelentésének szempontjából jelentése van. Ám a jobbról balra írt szövegekbe problémás balról jobbra írni akkor is, ha csak néhány számról, esetleg néhány szóról van szó. Az írásban, különösen a szövegszerkesztők esetében olyan további jelekre van szükség, amelyek vagy jelölik az eredetileg balról jobbra írt (pl beszúrt szöveghasábokat), de a rovásírásos dokumentumban jobbról balra írt szövegek eredeti írási irányát jelzik.

7. A rovás-szabvány alkalmasságát leginkább a tesztekkel lehet bizonyítani. Az a tapasztalatom (ki egy gátra való rovás-betűkészletet készítettem), hogy nem elég a rovásírás írásjeleit és azok billentyűzetkiosztását testre szabni, hanem különböző feladatok végzésével az írást tesztelni is ajánlatos, hogy felszínre jöjjenek az esetleges fogyatékoságai.

8. A rovás-szabvány készítői csapata ne a rovástársadalom nyilvánosságának kizárásával végezze a tevékenységét, és ne döntsön önkényesen a rovásírást érintő súlyos kérdésekben. Ha egy szűk kör a többség megkérdezése, vagy tét nélküli kérdések feltevése után keresztülviszi a jelenlegi rovás-szabvány tervezetét, a szabvány legitimitásága visszavonhatatlanul meg lesz kérdőjelezve a nyilvánosság által.

A székely-magyar rovásírás még a jelenlegi formájába arra sem alkalmas, hogy a magyar irodalmi művek általa, és eredeti formájukat megtartva átróhatók legyen. Az egyenleteket vagy egyéb ábrákat is tartalmazó tudományos művekről akkor még nem is beszéltem. Lehet erre azt válaszolni, hogy miért nem jó nekünk a latin írás ilyen művek írásához. Egyrészt azért nem, mert ilyen címen a

székely-magyar rovásírást ki is dobhatnánk az ablakon. Másrészt ha már írásként használjuk, akkor lehessen vele tudományos műveket is írni. Ha csak arra lenne jó a székely-magyar rovásírás, hogy a helységnév-táblákra vagy mezre írjanak vele, az már nem írás, hanem játékszer a nacionalista gőz levezetésére. Akik a rovás-szabványt a székely-magyar rovásírás jelenlegi játékszabályai szintjén tartják jónak megvalósítani, azok akarva vagy akaratlanul ezt érnék el vele. Pedig Michelangelo Naddeonak el lehet hinni, hogy a székely-magyar rovásírás Európa legősibb élő írása. Használatának a szuvenírek világára való korlátozása a rovásírás, és a magyarság lealázása is.

R.K. Szbn. 2013.05.06.